

Landstingsstyrelsens förslag till beslut

Motion 2004:27 av Maria Wallhager (fp) om allergiker och astmatiker i tunnelbanan

Föredragande landstingsråd: Raymond Wigg

Ärendet

Motionären föreslår att en informationskampanj genomförs om rökfritt, doftfritt och pälsfritt i kollektivtrafiken.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att uppdra åt AB Storstockholms Lokaltrafik att komplettera nuvarande åtgärder om rökfritt och pälsfritt med insatser riktade även mot andra faktorer inom området allergi/annan överkänslighet

att därmed anse motionen besvarad.

SL arbetar med olika åtgärder för att försöka skapa skyddade miljöer för allergiker och astmatiker. Rökförbud gäller i alla fordon och pälsdjur är förbjudna i varannan tunnelbane- och lokaltågsvagn liksom i den främre delen av alla bussar. Vid upphandling av material väljs sådant som inte ska framkalla allergier.

En kampanj om vad som framkallar besvär för allergiker och astmatiker i SL's miljöer genomfördes för ett par år sedan i samarbete med Astma- och allergiförbundet. Erfarenheten visade att effekten av kampanjen blev kortvarig.

SL har i sin budget avsatt medel för riktade informationsinsatser om och till människor med funktionshinder, något som man bedömer vara mer effektivt

än insatser i kampanjform. SL's åtgärder har under våren 2005 kompletterats av informationsinsatser angående allergi i Vårdguiden.

Landstingsfullmäktige har i budget 2005 angivit att handikappanpassningen av fordon, hållplatser, stationer och terminaler skall förbättras och att handlingsprogrammet för ökad tillgänglighet för funktionshindrade skall genomföras. Samtidigt gavs ett uppdrag till AB Storstockholms Lokaltrafik att till landstingsstyrelsen redovisa en investeringsplan som prioriterar handikappanpassningen i hela kollektivtrafiken. Målet med handlingsprogrammet är att kvalitetssäkra kollektivtrafikens olika system steg för steg utifrån funktionshindrades behov.

Vi kan konstatera att SL har bra bestämmelser när det gäller allergier/känslighet för tobaksrök och pälsdjur, men vill poängtera vikten av tydlig skyltning och av återkommande informationsinsatser såväl till personal som resenärer.

Angående doftkänslighet finns behov av särskilda åtgärder. Allergivagnar skulle kunna inrättas för dem som vill/behöver ha frihet från parfymer och andra starka dofter.

Eftersom elöverkänslighet kan vara associerat med doftkänslighet kan det vara lämpligt att samtidigt erbjuda avstängda mobiltelefoner. För elöverkänslighet finns ett uppdrag enligt beslut i landstingsfullmäktige den 7 juni 2005. Frågan om hela området allergier/annan överkänslighet kan om det är lämpligt samordnas med detta uppdrag.

Behandling i landstingsstyrelsen

Landstingsrådsberedningen behandlade ärendet den 12 oktober 2005.

Landstingsstyrelsen behandlade ärendet den 25 oktober 2005.

Vid behandlingen i landstingsstyrelsen yrkades bifall dels till landstingsrådsberedningens förslag, dels till m-, fp- och kd-ledamöternas förslag.

Landstingsstyrelsens beslut fattades utan omröstning.

M, fp- och kd-ledamöterna reserverade sig:

”Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta *att* bifalla motionen.

AB Storstockholms Lokaltrafik arbetar redan för att förbättra resandemiljön för allergiker och astmatiker men vi menar att det behövs fler, återkommande åtgärder inom detta område.

Allergierna ökar kraftigt och har särskilt ökat under de två senaste decennierna och måste räknas som ett handikapp bland många andra. Allergiker och astmatiker har ofta stora problem i T-banan, trots att rökförbud gäller i alla fordon och trafikantläggningar och att pälsdjur är förbjudna i varannan tunnelbane- och lokaltågsvagn liksom i den främre delen av alla bussar.

SL har ett lagstadgat krav på sig att vara handikappanpassad 2010 och i detta sammanhang är det viktigt att medvetandegöra medtrafikanter om att det är viktigt att visa hänsyn då kollektivtrafiken ska vara tillgänglig för alla. I detta sammanhang är regelbundenhet i informationsarbetet oerhört viktigt”

Ärendet och dess beredning

Maria Wallhager (fp) har i en motion (bilaga), väckt den 11 maj 2004, föreslagit landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta *att* genomföra en informationskampanj om rökfritt, doftfritt och pälsfritt i kollektivtrafiken. Kampanjen bör vara regelbundet återkommande.

Yttrande har inhämtats från AB Storstockholms Lokaltrafik.

Utskottsbehandling

Hälso- och sjukvårdsutskottet har den 15 februari 2005, enligt landstingsdirektörens förslag, föreslagit landstingsstyrelsen besluta *att* yttra sig enligt landstingsdirektörens tjänsteutlåtande

I Stockholms län finns ca 200 000 funktionshindrade personer. För hälften av dessa krävs en anpassning av lokaltrafiken för att kunna möjliggöra ett utnyttjande av denna. Bland de åtgärder som SL idag arbetar med ingår bl a att försöka skapa skyddande miljöer för allergiker och astmatiker.

Rökförbud gäller i alla fordon och på alla stationer. Pälsdjur, med undantag för ledhundar, är förbjudna i varannan tunnelbane- och lokaltågsvagn liksom i den främre delen av alla bussar. Vid upphandling av material väljs material som inte ska framkalla allergier.

I samarbete mellan Astma- och allergiförbundet och SL genomfördes en kampanj för ett par år sedan om vad som framkallar besvär för allergiker och astmatiker i SLs miljöer. Erfarenheten av denna visade att effekten av kampanjen blev kortvarig och många resenärer återgick till sitt tidigare beteende. Det är därför av vikt att liknande informationskampanjer upprepas. För närvarande finns inte någon sådan kampanj planerad.

Utöver en informationskampanj i SL regi kan också en kampanj övervägas utifrån ett allmänt hälsoperspektiv. Vårdguiden som förmedlar övergripande information om hälso- och sjukvårdsfrågor skulle med fördel kunna planera och genomföra en sådan kampanj. Under våren planerar Vårdguiden en kampanj "Hjälpen är närmare än du tror" för att illustrera olika situationer där Vårdguiden kan ge råd och vägledning. Allergi kommer att vara ett sådant exempel.

Inför behandlingen i utskottet inhämtades synpunkter från Medicinsk programberedning 3.

AB Storstockholms Lokaltrafik har den 21 september 2004 anfört att i Stockholms län finns ca 200 000 funktionshindrade personer. För hälften av dessa är det besvärligt att använda kollektivtrafiken om ingen anpassning görs. Bland de åtgärder SL arbetar med ingår att försöka skapa skyddade miljöer för allergiker och astmatiker.

Rökförbud gäller i alla fordon och på stationerna. Pälsdjur, med undantag för ledhund, är förbjudna i varannan tunnelbane- och lokaltågsvagn liksom i den främre delen av bussar. Vidare föreskrivs vid upphandling att material som inte framkallar allergier ska väljas.

Motionären föreslår att en informationskampanj genomförs för att informera om vad som orsakar bekymmer för allergiker och astmatiker i SLs miljöer. För ett par år sedan genomfördes en sådan kampanj i samarbete med Astma- och allergiförbundet. Erfarenheten från den typen av kampanj är att effekten blir kortvarig. Efter en tid återgår (nästan) alla till tidigare beteende. Att förändra beteendet kräver, som motionären påpekar, långsiktighet och uthållighet.

I budgeten finns 1,5 miljoner kronor öronmärkta för information om och till funktionshindrade. För närvarande pågår planering av en kommande informationsinsats riktad mot denna målgrupp.

M- och fp-ledamöterna reserverade sig till förmån för sitt förslag att bifalla motionen.

Bilaga

Motionen

Ambitionen i samhället har länge varit att människor med funktionshinder ska ges förutsättningar att leva ett så normalt liv som möjligt. Detta ska genomsyra all planering och alla beslut. Tyvärr glöms detta allt för ofta bort trots att det säkert finns en god vilja.

Det finns många olika former av funktionshinder. De dolda funktionshindren, de som inte så lätt kan uppfattas utifrån, är också de som är lättast att glömma bort vid planering och beslut. En grupp bland de med dolda funktionshindren är astmatiker och allergiker.

Allergierna ökar. Allergi kan alla få, den som har det i släkten löper större risk att få allergi. Det är anlagen för allergi man ärver, inte sjukdomen. Allergi går inte att bota, bara lindra. En allergireaktion förorsakas av ett allergen som kroppen reagerar på t. ex. bilavgaser, tobaksrök, pollen, djurepitel (finns i pälsdjurens hud, saliv, urin) som utlöser astma, klåda, eksem, eller ögoninflammation.

Den andel av befolkningen som har astma har ökat särskilt kraftigt under de två senaste decennierna.

Allergiker och astmatiker har ofta stora problem i T-banan. Detta trots att rökförbud gäller i alla fordon och trafikantläggningar. Pälsdjur är förbjudna i varannan tunnelbane- och lokaltågsvagn liksom i den främre delen av alla bussar.

Vad astmatiker och allergiker behöver är en tunnelbana fritt från rök, pälsdjur, luktande blommor, parfym, sprayer, rakvatten, deodoranter med mer. Detta skulle betyda att det blir lättare för allergiker och astmatiker att ta sig fram i SL-miljön.

Medvetandegörs frågan är vi alla säkert beredda att ta hänsyn till allergiker och astmatiker i större utsträckning. Många trafikanter är i dagsläget inte medvetna om vad som orsakar bekymmer för allergikerna och astmatikerna utan behöver information för att kunna förändra sitt beteende.

Jag föreslår därför att landstingsfullmäktige beslutar:

att genomföra en informationskampanj om rökfritt, doftfritt och pälsfritt i kollektivtrafiken. Kampanjen bör vara regelbundet återkommande.

Stockholm den 3 maj 2004

Maria Wallhager